

BIBLIOTHEEK
RIJKSDIENST VOOR DE
IJSELMEERPOLDERS

WERKDOCUMENT

Voorcalculatie oogst 1981

door

G. Velthuis

1981-69 Abo

maart

R

14087

18
14087

9510

9510

MINISTERIE VAN VERKEER EN WATERSTAAT
DIENST VOOR DE IJSELMEERPOLDERS
SMEDINGHUIS - LELYSTAD

<u>INHOUD</u>	<u>BLZ.</u>
1. INLEIDING	5
2. DORSCAPACITEIT	5
2.1. <u>Algemeen</u>	5
2.2. <u>Uitkomsten van de berekeningen</u>	5
3. TRANSPORTCAPACITEIT	7
3.1. <u>Algemeen</u>	7
3.2. Resultaten m.b.t. de transportcapaciteit	7
4. SAMENVATTING EN CONCLUSIES	8

1. INLEIDING

Ter bepaling van de dorscapaciteit voor de oogst 1981 zijn met het oogstsimulatiemodel een aantal berekeningen uitgevoerd. Tevens zijn met betrekking tot de benodigde transportcapaciteit berekeningen gedaan met aanvullende rekenmodellen. De resultaten die zijn verkregen worden in dit werkdocument toegelicht.

2. DORSCAPACITEIT

2.1. Algemeen

Reeds eerder uitgevoerde berekeningen hebben aangegeven dat de eigen dorscapaciteit voor oogst 1981 gelijk behoort te zijn aan die van 1980, t.w. 450 ton/uur in tarwe met een vochtgehalte $\leq$ 19%. Deze dorscapaciteit is afgestemd op de aanwezige ontvangstcapaciteit van de eigen silobedrijven en wordt door deze beperkt.

Met de vraag of op voorhand moet worden overwogen een bepaalde oppervlakte door loonwerkers te laten oogsten, zijn een aantal alternatieven doorgerekend.

Voor deze berekeningen is van het volgende zaaiplan uitgegaan:

Koolzaad	5401 ha
Wintergerst	440 ha
Zomergerst	5384 ha
Haver	1152 ha
Wintertarwe	5204 ha
Zomertarwe	517 ha
Totaal	18.098 ha

De volgende alternatieven zijn gehanteerd:

1. Totale oppervlakte in principe zelf oogsten; dus alleen loonwerkers inzetten indien de omstandigheden daar aanleiding toe geven. (te bepalen m.b.v. het simulatiemodel).
2. 500 ha zomergerst in ieder geval door loonwerkers laten oogsten; de overige oppervlakte in principe zelf oogsten.
3. 1000 ha zomergerst in ieder geval door loonwerkers laten oogsten; de overige oppervlakte in principe zelf oogsten.
4. 1500 ha zomergerst in ieder geval door loonwerkers laten oogsten; de overige oppervlakte in principe zelf oogsten.
5. 500 ha haver in ieder geval door loonwerkers laten oogsten; de overige oppervlakte in principe zelf oogsten.
6. 1000 ha haver in ieder geval door loonwerkers laten oogsten; de overige oppervlakte in principe zelf oogsten.
7. 500 ha zomergerst en 500 ha haver in ieder geval door loonwerkers laten oogsten; de overige oppervlakte in principe zelf oogsten.

2.2. Uitkomsten van de berekeningen

In tabel 1 zijn de resultaten van de berekeningen weergegeven. Uit de cijfers blijkt dat de totale oogstkosten naar wordt verwacht het laagst zijn bij alternatief 7. (500 ha zomergerst en 500 ha haver bij voorbaat door loonwerkers laten oogsten). De kans dat de oogst zonder verdere loonwerkershulp vroegtijdig (voor 10 september) gereed zal zijn, is niet groot nl. 30%. Bij verdere loonwerkershulp is er een kans van 60% dat dit besparingen op zal leveren op de totale oogstkosten. De kans dat de besparingen dan meer zullen zijn dan 1 miljoen gulden is niet erg groot nl. slechts 25%. Er is een kans van 60% dat aanvullend loonwerk nodig is. De oppervlakte zal waarschijnlijk niet groot zijn.

Voorcalculatie oogst 1981. Uitkomsten berekeningen van de 7 alternatieven

	Bij voorbaat door loonwerkers te oogsten:							
	Alt. 1 in principe alles zelf oogsten	Alt. 2 500 ha z.gerst	Alt. 3 1000 ha z.gerst	Alt. 4 1500 ha z.gerst	Alt. 5 500 ha haver	Alt. 6 1000 ha haver	Alt. 7 500 ha z. gerst + 500 ha haver	
<u>Totale oogstkosten</u>								
zonder extra loonwerk a.h. eind	15.677	15.281	14.948	14.818	15.380	15.200	15.051	
met " " " "	14.313	14.256	14.258	14.277	14.240	14.257	14.178	
<u>Kosten op gereed voor:</u>								
	<u>loonwerk</u>		<u>extra loonw.</u>		<u>extra loonw.</u>		<u>extra loonw.</u>	
	z.	m.	z.	m.	z.	m.	z.	m.
1 september	2	6	2	2	2	6	2	4
10 september	19	34	26	36	40	43	23	38
20 september	60	68	60	70	68	81	64	68
1 oktober	85	94	87	96	91	96	87	96
<u>Kans op besparingen bij verdere loonwerkershulp</u>								
geen	36	30	47	40	38	47	40	
0.0 - 0.5 miljoen	21	34	15	30	21	21	26	
0.5 - 1.0 miljoen	6	9	17	15	13	13	9	
1.0 - 1.5 miljoen	6	0	9	4	9	2	9	
1.5 - 2.0 miljoen	13	9	0	2	2	0	6	
2.0 - 2.5 miljoen	0	6	6	2	2	6	0	
2.5 - 3.0 miljoen	0	4	0	0	2	2	2	
3.0 - --- miljoen	17	8	6	6	13	9	8	
<u>Kans op extra ha loonwerk</u>								
0	36	30	47	40	36	47	40	
0 - 500	6	11	4	13	4	6	13	
500 - 1000	9	15	11	17	17	11	11	
1000 - 1500	15	17	13	11	17	13	14	
1500 - 2000	9	8	15	9	11	10	10	
2000 - ---	25	19	10	10	15	13	15	

z. = zonder
m. = met

De kans dat deze kleiner zal zijn dan 1000 ha bedraagt ca. 65% en kleiner dan 500 ha heeft een kans van 53%.

3. TRANSPORTCAPACITEIT

3.1. Algemeen

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd:

- a. eigen dorscapaciteit 450 ton/uur in tarwe met een vochtgehalte $\leq 19\%$:
deze dorscapaciteit wordt bereikt met:
  - 6 maaidorsers met een werkbreedte van 4.50-5.40 m
  - 60 maaidorsers met een werkbreedte van 6 m;
- b. de behoefte aan transportcapaciteit is in eerste instantie bepaald zonder loonwerk bij het oogsten en bij het transport;
- c. de oogst van de wintergerst valt samen met een deel van de koolzaadoogst. Bij de haver oogst wordt de helft van de dorscapaciteit in de haver ingezet en de andere helft in de tarwe;
- d. voor de berekening van de wagenbehoefte is uitgegaan van 32 zaadwagens met een inhoud van 8 m³ en 134 stuks met een inhoud van 11 m³.

3.2. Resultaten m.b.t. de transportcapaciteit

De uitkomsten van de berekeningen indien geen loonwerkers worden ingeschakeld voor het transport, zijn weergegeven in tabel 2.

Tabel 2. Benodigde eigen transportcapaciteit indien geen loonwerkers voor het dorsen of het transport worden ingeschakeld.

Gewas	Gem. transport- afstand in km	Trekkers	Wagens
koolzaad	10,8	28	100
koolzaad en wintergerst	11,1	41	145
zomergerst	11,4	54	191
haver + tarwe	9,6	53	191
tarwe	9,4	45	167

De aanwezige eigen transportcapaciteit van 166 wagens is voldoende bij het dorsen van het koolzaad, de wintergerst en nagenoeg ook bij het dorsen van de tarwe.

Bij het dorsen van de zomergerst en de haver/tarwe is er een tekort aan wagens. In dit tekort is te voorzien door het nemen van een aantal maatregelen. Deze maatregelen houden in:

- a. de eventueel door loonwerkers te oogsten en af te voeren oppervlakte zomergerst van ca. 500 ha te situeren in de secties LZ en KZ;
- b. van ca. 500 ha zomergerst in de secties HZ en LZ de met eigen maaidorsers geogoste produkten laten afvoeren door loonwerkers;
- c. de eventueel door loonwerkers te oogsten en af te voeren oppervlakte haver van ca. 500 ha te situeren in de secties EZ, JZ, NZ en OZ;
- d. van ca. 200 ha tarwe in sectie HZ de met eigen maaidorsers geogoste produkten laten afvoeren door loonwerkers.

De oogst van de oppervlaktes waarvan het transport door loonwerkers wordt verzorgd, dient over de gehele periode waarin een bepaald gewas wordt geogst, plaats te vinden.

Na het treffen van de genoemde maatregelen is in de behoefte aan eigen transportcapaciteit te voorzien. Deze is dan als volgt:

Tabel 3. Behoeftte aan eigen transportcapaciteit na het treffen van enige maatregelen

Gewas	Gem. transport-afstand in km	Trekkers	Wagens
koolzaad	10,8	28	100
koolzaad en wintergerst	11,1	41	145
zomergerst	9,5	46	166
haver + tarwe	8,6	50	166
tarwe	9,3	45	166

4. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

De eigen dorscapaciteit voor oogst 1981 is gelijk aan die van 1980, t.w. 450 ton/uur in tarwe met een vochtgehalte $\leq$ 19%.

Met het oog op eventuele loonwerkershulp zijn een zevental alternatieven doorgerekend. De uitkomst is dat de totale oogstkosten naar wordt verwacht het laagst zullen zijn indien bij voorbaat 500 tot 1000 ha gerst/haver door loonwerkers wordt geoogst. Bovendien is er nog een vrij grote kans dat nog meer loonwerkershulp nodig is. De kans dat hiermee besparingen op de totale oogstkosten wordt verkregen bedraagt ca. 60%.

Voor het transport van de geoogste produkten naar de silobedrijven zijn 166 zaadwagens beschikbaar. Deze capaciteit is bij de oogst van de zomergerst en bij de haver/tarwe-oogst niet toereikend.

Door het nemen van een aantal maatregelen is in het tekort te voorzien. Deze maatregelen houden in:

- de bij voorbaat door loonwerkers te oogsten gerst/haver te laten plaatsvinden in de secties KZ, LZ, EZ, JZ, NZ en OZ;
- van ca. 500 ha zomergerst en ca. 200 ha tarwe de met eigen maai-dorsers geoogste produkten laten afvoeren door loonwerkers.

Kort samengevat de volgende conclusies:

- om te komen tot naar wordt verwacht zo laag mogelijke totale oogstkosten zal enige hulp van loonwerkers bij de oogst nodig zijn. Deze hulp bestaat uit:
  - het oogsten + transport van 500 tot 1000 ha zomergerst/haver;
  - het transporteren van de met eigen maaidorsers verkregen produkten van ca. 500 ha zomergerst en ca. 200 ha tarwe.

Een te nemen beslissing hierover kan echter niet los worden gezien van de beschikbare begrotingsgelden.

Tot slot dient te worden opgemerkt dat al is de kans zeer groot dat loonwerkers een bepaalde oppervlakte gaan oogsten, toch enige voorzichtigheid is geboden bij het aangaan van een vroegtijdige contractuele vastlegging. Al zijn de kansen berekend op langjarige weergegevens, toch dient rekening te worden gehouden met extremen in gewas- en weersomstandigheden, zowel positief als negatief. Loonwerkershulp kan hier sterk van afhankelijk zijn en een verschuiving van die hulp in de tijd of naar een ander gewas kan dan zonder meer nodig zijn.